

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ȚEPENEAG, DUMITRU
Proză scurtă / Dumitru Țepeneag
 București: Tracus Arte, 2014
 ISBN 978-606-664-366-5

www.tracusarte.ro
 Editura Tracus Arte
 București, str. Sava Henția, nr. 2, sector 1
 © 2014 Tracus Arte

Dumitru Țepeneag

Proză scurtă

Ediție definitivă, revizuită de autor

2014

la suprafață fără să înoate. Totuși înainta! Se apropia de mine, de găina pe care o țineam cu capul în jos. Ea nu putea să-l vadă...

nu am într-adevăr nimic de spus ori nu vreau să-mi închipui că bâiguierile mele ar reprezenta un mesaj, unul în plus, în cacofonia generală? Dacă recitesc ce-am scris până acum, îmi dau seama că sunt pe cale să sugerez că, deși eu sicritorul (sic!) nu comunic nimic la care să fi cugetat înainte de-a așterne literele pe hârtie, un mesaj există și nu așteaptă decât a fi decodat. Mesajul cui? Să zicem al limbii române înseși. Mesaj care, cel puțin în aparență, e deosebit de al tuturor celorlalte limbi. Și atunci ajung la Noica sau cine știe unde!... La Eminescu, ba chiar, ca să nu mai umblu cu cioara vopsită zicând că e papagal, la Miorița. La origini! Și de ce nu la Ion al lui Platon prin gura căruia vorbeau zeii? Și cercul s-a închis. Mă simt prins în (propria mea) capcană.

cine scrie din NOU e un BOU
ori pur și simplu un poet:
„spintecat în cinci, suit pe scut
în triumf de abur stins la Roma
romul când își fumegă aroma.”

în marginea acestui *Vis cu levitație* notasem scurt:
intraductibil.

(martie – aprilie 1982)

Cuprins

Nota autorului 5

DIN VOLUME

<i>Exerciții</i>	7
Amintire	9
Balaurul	12
Sărbătoare	17
La fotograf	20
Porumbela	25
Astronomie	30
Pește mort	33
La vizita medicală	36
Pentru un album	42
Aripi și roți	44
Turnul cu păsări	49
Arie pentru trompetă	53
Confidențe	62
Icar	68
Înalt și distins	71
Într-o dimineață	76
La noi în curte	80
Echilibristică	88
<i>Frig</i>	93
Scaunele	95
El	98

Magazinul de umbrele	99
Cu tramvaiul	103
Frig	105
Insomnie	107
Pe bordura trotuarului	109
Rugă	113
Intrusul	117
Specialistul	120
Gravură	127
Paznicul digului	128
Un târgușor	129
Peisaj cu cai	130
Gurru	132
Orașul cu păuni	133
Dedesubt	140
Cercul acela	146
Gardul	151
Așteptare	153
Plânsul	155
Călătorie neizbutită	167
Pasărea	171
Eșec	181
Dor de patrie	183
Accidentul	190
Prin gaura cheii	200
Fragment	218
Coridorul	220
Așteptare	227
Înscenare și alte texte	247
Într-o frizerie	249
Cu un vapoasă de hârtie	254
Fuga	256
Șef de gară cu șapcă vișinie	260

Secvențe naive	262
Ciorile	267
Heautontimorumenos. Bocet pe o aceeași temă	272
Înscenare	276

DIN PERIODICE, VARIANTE

Poveste de dragoste	337
Căluțul	350
Așteptare (Stăteau...)	366
În tramvai	373
Un om oarecare	378
Milițianul și fraza	386
Veselie	391
Jocul	395
Ajutor!	400
M-am înecat în cer	404
În cârciumă	406
Un ospăț de nuntă	410
În salon	417
Porumbela (variantă)	419
Obstacolul	423
Pantolin îndrăgostit	425
Pe bancă	427
Lacul	429
Din însemnările unei paiațe	431
Mitică	439
Parada	445
Rivalitate	447
Așa l-am cunoscut pe Pantolin	448
Din „Cartea de vise a Mariei”	450
Porumbeii	458
Curiosul	465
Într-o după amiază (variantă)	467

Cîrcul de odinioară	470
Melodie simplă	480
Mincinosul	483
Călătorie neizbutită (variantă)	487
Crochiu	491
După aplauze	492
Într-o după-amiază de iarnă	497
O zi de primăvară	499
Pe stradă	502
Săpături	503
Tablou exotic	505
Fuga (fragment de roman)	507
Biciclistul (fragmente)	529
Fragmente dintr-un manuscris abandonat	557

LIBRIS

We know
books

**EXERCITII
(1966)**

Lui Leonid Dimov

Amintire

Pe alei erau așezate bănci, pe labe scurte, de gușter, și scaune din acelea cu spătar înalt, rezemătoare pentru brațe și bare de fier în loc de picioare. Arborii desfrunziți, crengile desenate subțire și tremurat pe un cer alb-cenușiu fără margini. Din loc în loc, câte o pajiște cu iarba tunsă scurt și încremenită, unde se arcuiau animale cu trupuri prelungi. În jurul coamei de stropi a havuzului, păsări cu picioare înalte, aducând și a struți, dar și a păuni, aveau cozi lungi, mătăsoase și foarte colorate. Și totul într-o lumină palid-aurie, blândă și puțin tristă, de toamnă, de duminică după-amiază. Pe bănci, cucoane bătrâne cu picioare subțiri și țepene, cu pantofi demodați, scâlciați, bărbați cu pălării negre, înalte, citind ziarul sau numai stând nemișcați, cu ochii spre pajiștile unde se unduiau, ca niște delfini zburdalnici, animalele acelea ciudate. Pietrișul aleilor din boabe roșii, albe și verzi scrâșnea sub pașii mărunți ai copiilor care se foiau încolo și-ncoace. Slujnice durdulii, cu obraji rotunzi, viu colorat înveșmântate, se legănau în mijlocul lor. Guvernante severe mustrau cu arătătorul bine întins sau răsuceau câte o ureche roză ca o petală, care scurt timp apoi uita de necaz și fugea la joacă. Mai erau, bineînțeles, și căței caraghioși, cu picioare strâmbe: ieșeau de sub scaune, de printre picioarele bătrânilor, și alergau împleticit, amestecându-se în jocul copiilor; nu

îndrăzneau – se opreau chiar la margine – să se aventureze pe pajiștea atât de verde, de luminoasă, unde săltau animalele acelea cu blănuri lucioase. Și totul, totul era departe și aproape, într-o lumină stătută, de parcă priveai printr-un geam.

În parcul acela venea Maria cu mine de mână, somnoroasă mereu, cu ochii mici și fața mare, unsuroasă. Acolo, lângă havuz, se întâlnea cu soldatul ei, care o aștepta lăsându-se când pe o cizmă, când pe cealaltă, răsucind capela cu mâinile lui mari, cu vădită nepăsare față de păsările cu picioroange din jur. Fața Mariei, grasă și bună, și mâna ei cu degetele cam aspre o strângea pe a mea. Atunci eu aveam voie să mă joc și chiar să alerg către pajiște. Maria se lăsa când pe un picior, când pe altul, sau cu vârful bont al pantofului scormonea în pietriș. Știam atunci că pot să mă reped și până în colțul unde moșneagul cu barbă atât de mare și de albă, cu mișcări cumpătate, meșterea din hârtie colorată aripi mari, asemănătoare cu cele ale fluturilor. Lângă el, pe bancă, vrafuri de hârtie și zeci de scândurele tăiate subțire, ca spetezele zmeiilor. În jur, copiii căscau gura, cu picioarele depărtate și bine proptite în pietriș, cu mâini mici, sprijinite pe șolduri sau împleteite la spate. Și nu ne-am fi mișcat de-acolo pentru nimic în lume! Brațe grase sau uscate, mâini nervoase ori amuzate ne smulgeau cu greu din admirația noastră. Moșul tăcea, nici nu se uita la noi, lipea cu clei sau cine știe cu ce, speteze pe aripi – câte aripi! – de toate culorile: albe și roz, roșii și verzi, cu dungi galbene, sau pictate în zeci de culori, ca niște cozi de păun. Și atunci – eram doar câțiva și băncile din preajmă erau goale – când moșul a ridicat ochii spre mine și pe urmă, nemulțumit, i-a mutat asupra altuia mai mic, ce spaimă și farmec ne cuprinsese! Ochii moșneagului erau mari și albaștri și reci, atât de mari... Păreau niște găuri prin

care se zărea apa limpede și albăstrie a unui lac de munte. A întins brațele lungi, mâinile mari, zbârcite și vânoase, l-a răsucit cu grijă pe puști și a prins să-i potrivească în dreptul omoplaților o pereche de aripi verzi, lucioase și subțiri, ca de țiplă. Aripile verzi băteau puțin în galben, copilul tremura de emoție – de câtă spaimă și plăcere eram cu toții stăpâniți! Stăteam înțepeniți, cu brațele căzute, și totul era înmărmurit, nu clintea nici o frunză, nu se auzea nici un zgomot... Moșul iar nu ne mai privea – pusese aripile verzi la loc peste celelalte, și-și freca mâinile noduroase, încet, una de alta. Pe iarbă, animalele cu trupuri feline se avântau în salturi geometrice, lente, fără efort.

Depart, în spatele pajiștei, sclipea scheletul unui pește uriaș.

Balaurul

Am intrat tiptil în salon, calul după mine, de căpăstru. Sabia cea nouă, cu ciucure roșu, s-a izbit de un scaun. Atunci mama a sărit de pe fotoliu, de lângă Paul, și aranjându-și părul a țipat furioasă:

— Ce dai buzna așa, rău-crescut ce ești!

I-am spus că vreau să mă duc în pădure, unde s-a ascuns un balaur. Stă încolăcit în brad. Și-am arătat către covorul persan din fața pianului, unde se afla pomul de Crăciun.

— E acolo, am zis și-am smuls sabia din teacă.

Paul a râs și s-a așezat picior peste picior.

Mama a aprins toate lumânările de la lustră, și-a netezit rochia și a trecut de partea cealaltă a salonului, lângă sobă.

— E destul de cald, a zis ea, și s-a apucat să brodeze.

M-am băgat sub pian, după ce-am priponit calul de un copac plin de păsări albastre și roz, să pândesc. Balaurul era prin apropiere, pitit. Îmi omorâse trei oșteni, îmi furase un urs și chiar în ziua aceea îmi stricase trenul electric de la Moș Crăciun. Era un balaur tare afurisit, și-acum stătea ascuns, de frică. Mă târam pe genunchi, cu arma în mână, cercetând fiecare colțisor. Dar a venit în curând tata și m-am repezit înaintea lui, cu sabia ridicată. Avea căciula lui mare, neagră și creață, paltonul plin de ninsoare.

— Ninge, ninge, m-am bucurat, și-am început să-l lovesc cu spada pe spinare să-l scutur de omăt.

Tata nu m-a băgat în seamă. Flutura un ziar ud și mototolit și a spus răgușit:

— A căzut regele.

Mama n-a clintit de pe scaunul ei, dar Paul s-a ridicat cât era de lung și i-a smuls ziarul.

— A căzut regele, l-au dat jos, a mai zis tata, si-a ieșit în vestibul să se dezbrace.

Paul avea mâini mari, vânoase și foarte puternice. Putea să mă ridice de coate până sus, spre tavan, ba chiar să mă azvârle ca pe o minge și-apoi să mă prindă în brațe. Ținea ziarul cu mâinile amândouă, chiar sub lustră, și fața îi strălucea. Se vedea cât de colo că e bucuros. Tata a reintrat în cameră, cu mâinile în buzunarele hainei. Își rodea mustața.

— Vă bucurați, sigur, mai ales tu.

Paul n-a răspuns. Mama a ridicat din umeri și a spus că ea nu se bucură, de ce să se bucure? Paul tot n-a zis nimic, s-a așezat din nou pe fotoliu și a zâmbit către mine. Mi-a făcut cu ochiul. Tata se plimba prin cameră, bombănea întruna. Spunea că acum o să fie vai de noi, știe el, or să-și facă de capăștia și degeaba se bucură Paul, o să vadă mai târziu. Mama a ridicat ochii de pe broderie și a surâs, așa cum știe ea când vrea să fie bună și frumoasă, dar Paul se uita la mine și-mi mai făcu o dată cu ochiul.

— Credeți că de florile mărilor a căzut, ha, așa, din senin?

— Nu, dimpotrivă, a răspuns Paul și îmi făcu loc pe fotoliu, lângă el. Purta puloverul negru, lucrat de mama, și mirosea frumos – a mere și tutun.

L-am întrebat în șoaptă:

— De ce a căzut? Era pe cal?

Paul a râs, și tata a întors scurt capul spre noi. Își rodea mustața. Pipăia reverul hainei cu degetele lui

scurte, groase, ca niște cârnăciori. Era bine acolo, lângă Paul, vorbeam amândoi în șoaptă, în secret.

— Avea barbă mare, regele?

— Nu, era spân și fonf, a venit răspunsul.

Dar asta nu se putea, numai prinții n-au barbă și Paul a trebuit până la urmă să-mi povestească din fir a păr. Tata ne-a privit de câteva ori pe sub sprâncenele încruntate, apoi s-a întors cu spatele și a început să citească și să răscitească ziarul ăla mototolit. Paul când vorbea mișca mâna prin aer, trăgea linii și cercuri. Mi-a spus că regele dădea mereu baluri la castelul lui și nu-i păsa de nimic altceva pe lume.

— Nici de balaur?

— Nici.

Și la bal, lumea era veselă, și râdea, și dansa, mai ales doamnele în rochii frumoase, colorate și umflate ca niște baloane și printre ele, ofițeri țănoși, în uniforme lor pline de fireturi și de decorații, ca niște țăntari. Și mai erau domni, ca tata, îmbrăcați în frac. Și toți dansau, și mâncau și beau, și dacă sunau goarneau, la război nu se ducea nici unul. Domnii în frac se mișcau ca niște gândaci printre rochiile de mătase, ofițerii zornăiau din pinteri, își răsuceau mustățile și explicau la toți cum trebuie înfrânt dușmanul. Se luptau doar oamenii care n-aveau voie să intre la bal.

— Erau și papagali?

— Unde?... Sigur, o mulțime de papagali, zburau prin toate încăperile castelului, mulți – mâna lui Paul făcea valuri și cercuri arătând cum zburau papagalii. Și într-o zi, regele se plictisea în sala de bal și s-a urcat pe scări până sus de tot, în turnul cel mai înalt al castelului, de unde se vedea toată țara.

— Dar balaurul? Nici cu balaurul nu se lupta?

Nici cu balaurul nu se lupta, n-avea nici sabie, nici cal. S-a urcat în turn, într-o odaie plină de orologii,

adică de ceasuri și mai mari și mai mici. Avea o pendulă de două ori cât a noastră, putea să se bage cu totul în ea, ca într-un coșciug. Acolo sus îi plăcea să asculte tic-tacul ceasornicelor și, de pe balcon, să privească, până departe, casele și câmpurile țării. Iar ceasurile făceau tic-tac, tic-tac. La porțile castelului se adunau o grămadă de gură-cască, să se holbeze la caleștile aurite ale invitaților la bal.

— Nu erau și mașini?

— Ba erau, și la ele se zgâiau cei de afară. Stăteau dincolo de ziduri, înăuntru nu aveau voie, și dârdăiau de frig. Erau mulți, din ce în ce mai mulți. Veneau mereu. Era ger.

— Era și Gheorghită?

— Și Gheorghită, și găzarul, și băiețandru care aduce pâinea, și țărani erau. Unii făcuseră focuri cu vreascuri, iar slujitorii se temeau să nu ia foc castelul.

Noi șușoteam acolo, pe fotoliu, și tata n-a mai putut răbda și a început să bâțâie dintr-un picior, de se clătina masa și vaza cu flori, iar asta nu putea suferi mama în ruptul capului.

— Ce-i tot bagi în cap? Hai! La culcare!

Dar eu voiam să aflu cum a căzut regele, și Paul a început să vorbească mai repede și mai tare. De frig ce le era, s-au apucat să tropăie, să bătătorească zăpada cu tălpile. Și veniseră mulți, jur împrejurul castelului. Tropăiau tot mai tare, că se zguduia pământul sub ei. Castelul a prins să tremure și degeaba a strigat regele de la balcon nu vă e rușine! și i-a amenințat cu degetul, că se cutremurau zidurile, și dansatorii, de acolo, din sala de bal, lunecau fără voie dintr-o parte într-alta, și doamnele țipau, iar papagalii și candelabrele dansau după muzică. Tic-tac, tic-tac, tot mai iute băteau orologiile, ca niște inimi speriate. Tropăitul se întetea, iar regele, bietul de el, când castelul s-a cutremurat o dată

mai zdravăn, a căzut. De sus, tocmai din turn, a căzut și a făcut buf! pe zăpadă.

— Ajunge... ajunge!

Mama nu-și mai putea reține râsul și mi-a spus să mă duc la culcare. Tata își mușca mustața plimbându-se de colo-colo, cu mâinile la spate, prin salon. Mi-am luat calul și sabia. Paul mi-a făcut semn cu mâna. Și am plecat.

I-am spus Lenuței cum a făcut regele buf, dar pe ea n-o prea interesa. Lenuța nu mă lăsa, dar eu o țineam morțiș să-mi pun sabia sub pernă. A doua zi trebuia să omor balaurul, așa că m-am culcat și-am adormit repede.

Sărbătoare

Era o dimineată albastră, plină de zvonuri mici, vesele. Orașul strălucea ca un obraz fericit, surâdea cu toate vitrinele și ferestrele blocurilor. Străzile – înflorate cu ființe mărunte, grăbite. Autobuze galbene, verzi abia puteau înainta. Un milițian de cositor desfăcea inutil brațele, răsucindu-se pe călcâie. Tramvaiele nu îndrăzneau să iasă din depou. Semafoarele clipeau complice. Oamenii treceau de pe un trotuar pe celălalt, o luau șuvoi în susul străzii, apoi se întorceau, gesticulau, arătând înainte și îndărăt. În fața circului, îmbulzeala era și mai mare. Peste porțile scunde se zăreau animalele: urși pașnici ridicați pe două labe, tigrii intimidați de mulțimea antilopelor, lei blânzi cu priviri aproape plângărețe, elefanți pufoși, cenușii, vulpi roșcate adulmecând pe sub gard, cai albi și grași, cu coame de mătase, lebede și pești foindu-se de colo-colo. Capul triumghiular al girafei privea pe lângă streășină. Mulțimea, nestăpânită, se îmbulzea să caște gura. O mașină de pompieri, roșie ca focul, stopă acolo, curioasă. Și totuși nu era gălăgie, doar un zumzet neîntrerupt. În spatele orașului, şuiera trenul electric. Când se oprea, pentru câteva clipe, nimeni nu cobora, și trenul pornea iarăși în horă șerpuitoare.

— Dă-mi scara. Trebuie să pun steagurile.

Și înfipseră steaguri roșii, steaguri albe, tricolore, și toate pâlpăiau, flăcări mici, jucăușe.

Un papagal cât un vultur se așează pe acoperișul gării. Sticlea din toate culorile.

— Unde sunt soldații? Și avioanele?

Apucă trâmbița și suflă din răspuțeri. Imediat se auzi răspunsul ropotit al tobei. Soldații aveau pasul țeapăn, erau lucioși, hotărâți. Avioanele, cam puține, dar ce viraje îndrăznețe, ce picaje amenințătoare efectua deasupra orașului! Se ivi și un tractor gălbui ca spicul de grâu, condus de un tractorist albastru, și două mașini basculante, pline cu cuburi, cu care construiau de îndată alte blocuri, mai înalte. Lumea privea cu admirație puterea macaralei și îndemânarea zidarilor.

— Aici o să fie un cinema, aici o cofetărie.

Mâinile constructorilor erau iuți, clădirile se înălțau văzând cu ochii. O față cu obraji rumeni, cozi galbene și panglici privea fermecată.

— La o parte, fericiți!

Un motociclist se ciocni de un autobuz, se răsturnă, câțiva soldați căzură, o gheată cât un camion alunecă și sfărâmă gardul circului, vulpile săltară speriate, elefanții se dădură îndărăt peste lei, lei peste tigri, și izbucni un râs gălgâitor și cristalin. Dar celălalt nu se supără. Se apucă să repare gardul și liniști animalele. Trenul se oprise, nimeni nu cobora. Unul din ei spuse:

— Să începem defilarea.

Și atunci se făcu loc. Mulțimea se retrase: o parte pe trotuare, o parte se încolonă. Și începu defilarea. Trâmbița sună din nou, prea tare. Trecură mai întâi soldații de plumb, țăntoși, într-o ordine perfectă. După ei veneau camioanele galbene și albastre, încărcate cu mingi de celuloid, creioane și gume, cutii de chibrituri puse stivă, sticlute cu tot felul de etichete, o lanternă care se aprindea și se stinge, spre bucuria tuturor, și câte altele. Trecură fetele cu obraji de porțelan, și Pantolin, paiața, ursul auriu, motociclistul vinovat, și în urma lor

toate animalele de la menajerie: tigrii, căprioarele, leii, elefanții, vulpile, lebedele și, în sfârșit, girafa. Papagalul rămase pe acoperișul gării, ca un vultur singuratic. Veneau apoi ceilalți, fără atâta orânduială.

Erau prea mulți. Se cam plictisiseră. Genunchii s-au murdărit, podul palmelor era cafeniu. S-au așezat, unul lângă gară, celălalt în spatele circului. Priveau drept-unghiurile mari, albastre ale ferestrelor. În odaie se așternea o lumină tot mai aurie și mai caldă. Le ungea frunțile și mâinile odihnind pe genunchi. Orașul încrămense sub soare.